

Til miljøminister Lea Wermelin

Fra Miljøforeningen på Tuse Næs

Hermed fremsender Miljøforeningen på Tuse Næs forslag om natur og biodiversitet, og vi siger tak for, at vi borgere får mulighed for at fremsende forslag.

Natur, biodiversitet, drikkevand og vandmiljø er i alvorlig krise. Vi mister flora og fauna i hidtil uset omfang 1, 18, 21).

I OECD's nye rapport om dansk miljøpolitik er en af hovedkonklusionerne, at naturen er under alvorligt pres og fortsætter sin tilbagegang fra et i forvejen kritisk niveau. Der har ikke været tilstrækkelige initiativer til at begrænse mængden af sprøjtegift, som ender i grundvandet, skriver OECD. Mangel på sammenhængende beskyttede naturområder er et stort problem. Danmark er europæisk bundskraber, kun 8% af landarealet er udlagt til natur 2, 20). Også den netop offentliggjorte miljøtilstandsrapport fra det Europæiske Miljøagentur slår alarm på grund af naturens ringe tilstand 15, 19).

De alvorligste problemer er efter vores opfattelse opstået på grund af den landbrugspolitik, som skiftende regeringer har ført gennem mange årtier og stadig fører samt på grund af konventionelle landmænds dyrkningsmetoder, brug af sprøjtegifte og især på grund af den store svineproduktion 16, 17).

Udledning af farlige stoffer fra landbruget til omgivelserne

Naturen lider under det konventionelle landbrugs produktion. Gylle indeholder ca. 200 farlige stoffer, og de spredes til miljøet via gyllespredning, fra gylletanke og staldventilationer. Selv på økologiske marker og udyrkede arealer er antallet af fugle og insekter faldet markant. Det er alarmerende. Stofferne i gylle er giftige og sundhedsfarlige for mennesker, og vi mener, at stofferne også skader biodiversiteten. Hvis det ikke er undersøgt, foreslår vi, at det sker.

Også stofferne i sprøjtegifte spredes til miljøet 3, 22). Giftstofferne siver ned i grundvandet eller føres med vinden fra markerne ud til omgivelserne. Det skader flora og fauna her og nu, men også på lang sigt: Rester kan forblive i miljøet i mange år, et eksempel er DDT, en stærk insektgift, som været forbudt i ca. 50 år, men stadig findes i miljøet 16).

I 2009 offentliggjorde fagbladet Ingeniøren artikler om pesticidcocktails og deres virkning på miljøet 4). Ingeniøren skrev bl.a., at en udbredt blanding af insektgift og svampemiddel forvandler sig til en seks gange så stærk nervegift, når den ender i vandløbene. Selv i lav opløsning er pesticidblanding dødelig for små ferskvandsdyr.

Ifølge Ingeniøren ville daværende miljøminister Troels Lund Poulsen ikke anvende rapporterne, men han bad Miljøstyrelsen om fremover at inddrage cocktaileffekterne i vurderinger af sprøjtemidler 5). Er det sket? Hvis det er, hvilke ændringer og forholdsregler er der så foretaget?

"I årevis har man advaret mod at sprede tonsvis af pesticider, og nu ser vi resultatet i form af forurenede drikkevandsboringer og skade på naturen. I praksis ser det ud til, at friheden til at sprede giftstoffer er vigtigere end hensynet til drikkevandet og naturen", skrev tidligere vandplanchef Jens Andersen, professor emeritus ved DTU Miljø Erik Arvin og tidligere vandkvalitetschef Søren Lind i år 6). De tre skrev videre: "Og Miljøstyrelsen giver ovenikøbet rask væk dispensationer til at bruge en række (dokumenteret) problematiske pesticider."

Det bekræftes i artiklen ”Ikke godkendte pesticider på marken: Miljøstyrelsen giver landbruget dispensation år efter år” 7).

I sin nye rapport fra december 2019 kritiserede Statsrevisorerne overvågningen af grundvandet 8). Miljøministeriets overvågning af grundvandet og forvaltning af dispensationer til pesticider har været særdeles mangelfuld. Ministeriet har givet dispensationer til pesticider uden at vise sikker anvendelse i forhold til grundvandet. Det udgør en risiko for forurening af miljø og grundvand og kan have konsekvenser for borgernes sundhed.

Statsrevisorerne finder det stærkt foruroligende, at ministeriet i en række tilfælde ikke har reageret på konkrete advarsler om, at pesticider findes i grundvandet. I 2 tilfælde har ministeriet først reageret mere end 10 år efter, at ministeriet fik advarsler om to forskellige pesticider i grundvandet. Efterfølgende er pesticiderne fundet i ca. 26 % hhv 31 % af de undersøgte vandboringer.

Flere medier hæfter sig bl.a. ved følgende 9, 10 og 11):

Der er fundet sprøjtemiddelrester i fire ud af ti vandboringer, mens der er fundet stoffer over den tilladte grænseværdi i over hver tiende drikkevandsboring.

De seneste otte år har Miljøstyrelsen 131 gange godkendt, at landmænd og gartnere kan bruge gifte, der enten er forbudte eller endnu ikke godkendt.

Ministeriet har for 13 af de 18 pesticidmidler i redegørelserne fraveget ministeriets egne faglige retningslinjer for vurdering af grundvandsrisiko.

Også i 2011 kritiserede Rigsrevisionen Miljøministeriets forvaltning af det danske drikkevand. Heller ikke dengang havde ministeriet sikret grundvandet mod pesticider.

Miljøministeren skrev den 6. december 2019: ”Og jeg sikrer, at vi nu får eksterne øjne på, inden der bliver givet nye dispensationer.” 12).

Det industrielle landbrug har med sin omfattende brug af sprøjtegifte skabt resistensproblemer, som flere miljøministre har forsøgt at løse ved at tillade stærkere og stærkere gifte, også gifte, som er forbudt i EU eller som end ikke er afprøvet. Vi foreslår, at landbruget løser sine resistensproblemer ved at undlade at bruge giftstoffer.

I øjeblikket er tilstanden for vandmiljø, grundvand og drikkevand reelt overladt til landmændene. Det er naturligvis ikke acceptabelt. Giftene bruges på landjorden, og derfor forurenes natur og biodiversitet også. Vi foreslår, at miljøministeren omgående standser al praksis med at give dispensationer til at anvende gifte, og at hensynet til omgivelserne altid får første prioritet i ministeriets beslutninger.

Vi foreslår, at relevant og veldokumenteret forskning anvendes til at forbedre vores samfund, og på baggrund af ovenstående foreslår vi en mærkbar skærpelse af lovkrav om at beskytte omgivelserne.

Lovgivning om landbrug

I Danmark er der mange kvæg- og minkfarme og der produceres årligt over 30 millioner svin plus overproduktion. Vores land kan ikke tåle belastningen fra de mange millioner husdyr 13). Det er i vores øjne ikke realistisk at genoprette natur og biodiversitet uden at revidere lovgivning om landbrug. Vi foreslår, at kravene i lovgivning for husdyrbrug og regler for brug af gift og gødning skærpes væsentligt.

Ændringen af landbrugsloven i august 2017 er og vil i fremtiden være årsag til store natur- og miljøproblemer. De såkaldt ensartede regler for hele landet er en katastrofe. Vi foreslår derfor, at lovgivningen ændres omgående, så f.eks. ”fylde-stalden-op-princippet” ikke kan anvendes, at landmændene ikke kan udvide husdyrbrug i nærheden af Natura 2000-områder og anden sårbar og

beskyttet natur samt at det bliver helt tydeligt i lovgivningen, at sårbar natur og vandmiljø skal beskyttes mod udvidelse af husdyrbrug.

Husdyrbrug, som blev etableret før 2017, producerer stadig efter gamle regler, og derfor har en hel del af dem produceret siden 1980'erne uden forbedringer. Vi foreslår derfor, at ældre lovgivning for husdyrbrug revideres og ændres, så driften bliver skånsom overfor omgivelserne.

På denne oversigt <http://www.gis34.dk/map.aspx?caseid=409> ses husdyrbrug i Danmark, vælg f.eks. Svin og klik Opdater på kort. Der er alt for mange.

Danmark påvirker biodiversitet og natur i andre verdensdele

I Amazonas og Indonesien brænder regnskove og skovsavanne. De vigtigste årsager er, at 1) landmænd i Brasilien vil dyrke soja, der eksporteres som foder til landbrugsdyr i hele verden, herunder Danmark og 2) at virksomheder vil producere palmeolie til landbrug og industri, herunder fødevarer- og transportsektorerne. Begge dele udsletter natur og biodiversitet. Danmark har som aftager af soja og palmeolie et stort ansvar for at sikre sig, at produktioner er bæredygtige og at landområder og naturressourcer forvaltes demokratisk, men Danmark lever ikke op til det ansvar. Derfor foreslår vi, at Danmark har det antal dyr, som landet kan bære med hensyn til at producere foder.

Natur- og miljøvenlig landbrugsproduktion skal fremmes

Økologisk produktion af foder og fødevarer er i vores øjne den eneste mulige løsning på den krise, som vi ser i disse år. Vi foreslår derfor, at økologisk og biodynamisk produktion prioriteres højt af både EU og Danmark.

Myndighederne og naturbeskyttelsen

Rapporter og henvendelser fra EU om overtrædelser af direktiver om beskyttelse af natur, vand m.v. viser, at dansk forvaltning af naturbeskyttelse kan blive meget bedre. Vi foreslår derfor, at Danmark overholder EU-direktiverne med omgående virkning. Vi foreslår, at kommunerne får indskærpet, at de skal overholde deres forpligtelser til at beskytte og bevare natur og biodiversitet, og at der indføres sanktioner, hvis kommuner ikke lever op til deres forpligtelser.

Vi foreslår mere kontrol med landmændenes overholdelse af regler og miljøgodkendelser og at overtrædelser altid sanktioneres. Vi foreslår, at kommunerne sanktioneres, hvis de ikke standser ulovligheder.

Natura 2000 og beskyttet natur

Natura 2000-områder har en særlig ret til beskyttelse, men følger kommunerne op på det? Hvis det ikke sker, har vi et stort problem, og vi foreslår derfor, at kommunernes håndtering af Natura 2000-områderne undersøges nærmere.

Landbrugsdyrenes forhold og antal

Landbrugsdyrenes forhold og antal påvirker natur og biodiversitet. F.eks. bruger konventionelle svineproducenter kobber, zink og antibiotika i foderet i et forsøg på at reducere den høje dødelighed især blandt pattegrise og smågrise. Da dyrene ikke optager det hele, havner resten i miljøet sammen med gyllen. Derfor foreslår vi skærpede regler for foder og medicin. For at gavne natur og dyr foreslår vi desuden forbedring af lovgivning om indendørs hold af svin, f.eks. med højere fravænningsalder, mere beskæftigelse og plads. Det vil reducere belastningen af dyr og omgivelser.

Det skal ikke være billigere at overtræde lovgivning om landbrugsdyr end at overtræde lovgivning for andre dyr. Derfor foreslår vi, at alle sanktioner i særlovgivningerne om landbrugsdyr revideres og flyttes til dyreværnsloven. Det vil gavne naturen og dyrene i staldene.

Sanktioner må skærpes

Straffene for at overtræde regler om naturbeskyttelse er ubetydelige, og reglerne respekteres ikke altid. For at understrege naturens betydning foreslår vi, at bødestørrelserne sættes væsentligt op. Vi foreslår, at myndighederne pålægges altid at reagere på overtrædelser af lovgivning om naturbeskyttelse. Det skal ikke kunne betale sig at ødelægge natur.

Store tilskud til forurenende husdyrbrug

I dag yder skatteborgerne store tilskud til landbrug, bl.a. til produktionsanlæg, herunder industrielle stalde (14). Intet andet erhverv får så store tilskud, og skatteyderne er dermed med til at finansiere forurenende produktioner. Vi foreslår, at det store antal tilskud fjernes, og at pengene i stedet bruges til natur og naturbevarelse, som kan gavne hele samfundet.

Forureneren skal betale

En vigtig faktor for at forbedre naturens tilstand er, at det får økonomiske konsekvenser at forurene. Derfor foreslår vi, at princippet om ”forureneren betaler” også kommer til at omfatte landbruget. Det vil give landmændene et incitament til at beskytte omgivelserne.

Landbrug skal reguleres som industri

Det konventionelle landbrug har udviklet sig til industri, men er ikke reguleret som industri. For at reducere landbrugets forurening foreslår vi, at regler for industrien også kommer til at omfatte landbrug.

Beskyttelsesniveauet må hæves

Få udvalgte områder med natur vil ikke gavne naturen og dens liv nævneværdigt, hvis forureningen fortsætter i resten af landet. Det åbne land skal beskyttes mod gift og gylle, og derfor er forbedringer af lovgivning om landbrug helt nødvendige og et vigtigt skridt mod et renere og sundere Danmark.

Vandhuller, moser, stengærder, gamle træer og levende hegn i markskel er fjernet mange steder og fjernes stadig i stor stil. Vi foreslår, at disse små, men vigtige og livgivende habitater beskyttes af et forbud mod nedlæggelse og fældning, og at myndigheder omgående griber ind med mærkbare sanktioner, hvis regler overtrædes.

I det åbne land er store arealer nu golde ørkenner uden liv. En stor procentdel af Danmarks areal har brug for at rekreere sig efter mange årtiers brug af giftstoffer. Vi foreslår, at der straks indføres et forbud mod at bruge giftstoffer på kommunale og statslige arealer, og at dette forbud udstrækkes til også at omfatte landbrug og gartnerier.

Vi foreslår endvidere, at der lovgives om genoprettelse af ”grønne korridorer” så den naturlige forbindelse mellem de små habitater genskabes til stor og uundværlig gavn for biodiversiteten i landområderne.

Lovgivning og demokrati

Lovgivning om landbrug og beskyttelse af natur og biodiversitet er omfattende og kompliceret. Det er et demokratisk problem for borgere, som taler naturens sag. Derfor foreslår vi, at staten opretter et kontor, hvor borgere kan få god og formaliseret adgang til information, råd, vejledning og hjælp.

Venlig hilsen,
Miljøforeningen på Tuse Næs,
v/ formand Asger Lind Poulsen,
Kisserupvej 62,
4300 Holbæk
www.mftn.dk

Links:

- 1) "Arter af insekter uddør i alarmerende hast - og det er vores skyld"
www.dr.dk/nyheder/viden/natur/arter-af-insekter-uddoer-i-alarmerende-hast-og-det-er-vores-skyld
- 2) "Ny rapport slår alarm: Danmark står på kanten af en naturkatastrofe"
<https://www.bt.dk/samfund/ny-rapport-slaar-alarm-danmark-staar-paa-kanten-af-en-naturkatastrofe>
- 3) "Nye studier: Pesticider skyld i biers massedød" <https://videnskab.dk/krop-sundhed/nye-studier-pesticider-skyld-i-biers-massedoed>
- 4) "Giftig pesticidcocktail bliver til stærk nervegift i danske vandløb"
<https://ing.dk/artikel/giftig-pesticidcocktail-bliver-til-staerk-nervegift-i-danske-vandlob-97006>
- 5) "Eksperter affejer miljøministerens nej til at bremse kemi-cocktail"
<https://ing.dk/artikel/eksperter-affejer-miljoministerens-nej-til-bremse-kemi-cocktail-100306>
- 6) "Professor og fhv. vandchefer: Vi har langt fra styr på pesticiderne"
https://www.altinget.dk/artikel/professor-og-fhv-vandchefer-vi-har-langt-fra-styr-paa-pesticiderne?ref=newsletter&refid=31539&SNSubscribed=true&utm_source=nyhedsbrev&utm_medium=e-mail&utm_campaign=altingetdk
- 7) "Ikke godkendte pesticider på marken: Miljøstyrelsen giver landbruget dispensation år efter år"
<https://www.dr.dk/nyheder/ikke-godkendte-pesticider-paa-marken-miljoestyrelsen-giver-landbruget-dispensation-aar-efter?fbclid=IwAR3u63t7wA2hw9nmxzYKftYwN6o8ngEadYQ4GRm7bCDmoOYSAFO9f0fPRzQ>
- 8) Statsrevisorerne: Mangelfuld sikring af grundvandet mod pesticider
https://www.ft.dk/da/statsrevisorerne/nyheder/2019/12/sikring_af_grundvandet
- 9) Ministerie får stor kritik for pesticidkontrol af vores vand: Se om dit drikkevand er berørt
<https://www.dr.dk/nyheder/indland/ministerie-faar-stor-kritik-pesticidkontrol-af-vores-vand-se-om-dit-drikkevand-er>
- 10) Hård kritik af ministeriums overvågning af drikkevand: - Jeg er chokeret
https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-12-06-haard-kritik-af-ministeriums-overvaagning-af-drikkevand-jeg-er-chokeret?fbclid=IwAR27qtrsXf1FofysUjgswIWab6_kzy5U3lSSxxrOVe2vOUSJLsczdDnts-0
- 11) "Statsrevisorerne: Stærkt kritisabelt at ministeriet ikke har sikret grundvandet mod pesticider"
<https://www.altinget.dk/artikel/statsrevisorerne-staerkt-kritisabelt-at-ministeriet>

- [ikke-har-sikret-grundvandet-mod-pesticider?ref=newsletter&refid=33362&SNSubscribed=true&utm_source=nyhedsbrev&utm_medium=e-mail&utm_campaign=altingetdk](#)
- 12) Miljøministeren vil rydde op i forvaltningen af pesticidområdet
https://mfvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/miljoeministeren-vil-rydde-op-i-forvaltningen-af-pesticidomraadet/?utm_campaign=miljuministeren-vil-rydde-op-i-forvaltningen-af-pesticidomrdet&utm_medium=email&utm_source=fvm_nyhedsmail
 - 13) Massivt iltsvind: 'Vi har ikke set en eneste fisk'
https://www.dr.dk/nyheder/indland/massivt-iltsvind-vi-har-ikke-set-en-eneste-fisk?cid=soc_facebook_drnyheder_post_xrs0u1ml&fbclid=IwAR0yPVeah7zdQPDPt6YxIsKNZTvtjxudxB_xqFgyn1m7PEB1qrp1S6ii7aU
 - 14) Vi åbner ny tilskudsordning til Modernisering af slagtesvinestalde i 2020
https://lbt.dk/nyheder/nyhed/nyhed/vi-aabner-ny-tilskudsordning-til-modernisering-af-slagtesvinestalde-i-2020/?utm_campaign=vi-bner-ny-tilskudsordning-til-modernisering-af-slagtesvinestalde-i-2020-&utm_medium=email&utm_source=naer_nyhedsmail
 - 15) EU-rapport advarer: Miljøtilstanden er forværret
https://ing.dk/artikel/eu-rapport-advarer-miljoetilstanden-forvaerret-230702?utm_source=facebook&utm_medium=social&utm_campaign=airtable&fbclid=IwAR3IsvY4_GIwIHx7gidiLs90Z1wxr9Fzcqtuw2CS3GPUHu00ZAYZp3ITYM
 - 16) Døde mejsers reder kan indeholde op til 36 forskellige sprøjtegifte, inklusiv DDT
<https://gylle.dk/doede-mejsers-reder-kan-indeholde-op-til-36-forskellige-sproejtegifte-inklusive-ddt/>
 - 17) Professor: Kvælstofudledningen stiger, og konsekvenserne er tydelige
<https://www.altinget.dk/miljoe/artikel/forsker-danmarks-udledning-af-kvaelstof-vil-naturen-laegge-i-ruiner?fbclid=IwAR0y37VzCG1qhKTpfl36ovk4zfcRW0xbhpQLy59pITd5YRuUWNW8qt9bKN8>
 - 18) Skal vi snart sige farvel til sommerfuglen?
https://samvirke.dk/artikler/skal-vi-snart-sige-farvel-til-sommerfuglen?fbclid=IwAR00HDQikFWJB6EJwAjyDacok3dWuBwyId-6cG_93ldFC10I6XIHQB1KKgU
 - 19) EU-rapport advarer: Miljøtilstanden er forværret
https://ing.dk/artikel/eu-rapport-advarer-miljoetilstanden-forvaerret-230702?utm_source=facebook&utm_medium=social&utm_campaign=airtable&fbclid=IwAR3IsvY4_GIwIHx7gidiLs90Z1wxr9Fzcqtuw2CS3GPUHu00ZAYZp3ITYM
 - 20) »Vi står på kanten af en naturkatastrofe«: For tredje gang på 20 år får Danmark røffel fra OECD
<https://politiken.dk/indland/art7493428/For-tredje-gang-p%C3%A5-20-%C3%A5r-f%C3%A5r-Danmark-r%C3%B8ffel-fra-OECD?fbclid=IwAR2PruQENLezHIULBnZyN3dtnhVxQlfy8GfZ6XFfoZFNEmfAI2V7J17MgAI>
 - 21) Naturen har ikke fået det bedre siden 2013
<https://mfvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/naturen-har-ikke-faaet-det-bedre-siden-2013/>
 - 22) To ud af tre prøver af det danske grundvand er forurenede med pesticider
<https://ing.dk/artikel/to-ud-tre-proever-danske-grundvand-forurenede-med-pesticider-230103>

Mark ved Bårup på Midtsjælland den 28. november 2019: Flere andre marker er også gule. Det ser ud til, at efterafgrøder for nylig er blevet sprøjtet. Her er der desuden et åbent vandløb, som også må have fået tilført gift. Miljøforeningen for Tuse Næs tager afstand fra forurening, og vi undrer os over, om det mon er lovligt?